

ПРИДОБИВАНЕ НА КВАЛИФИКАЦИЯ В ОБЛАСТТА НА ТЪРГОВИЯТА С БИОЛОГИЧНИ ПРОДУКТИ – ВАЖЕН ФАКТОР ЗА РАЗШИРЯВАНЕ ПАЗАРА НА БИОПРОДУКТИ

Доц. д-р **МАРИЯНА ИВАНОВА**
БУАРР – Пловдив

Резюме: Пазарът на биологични продукти в Европа се разширява с около 10-15 % годишно. Има както добре развити, така и новопоявяващи се национални пазари. Производството на биологични храни строго се регулира в Европейския съюз. Необходимо е да се разработят изисквания за специфични компетенции, не само относно добиването на земеделска продукция, чрез осигуряване на съответствие със законодателството, а също и изисквания относно знанията, уменията и компетенциите на такива действащи лица като търговците на биологични храни. Настоящата статия представя проекта: EcoQualify III: „Прилагане на Система за осигуряване на качеството на обучението в областта на търговията с биологични продукти” (2010-1-GR1-LEO05-03967). Той е разработен в рамките на Програма „Учене през целия живот” - Леонардо да Винчи като проект за трансфер на иновации и ще трансферира иновации в областта на образованието и обучението в сферата на търговията с биологична продукция.

Summary: The market of organic products in Europe is expanding with about 10-15% annually. There are well developed as well as newly emerging national markets. The organic food production is strictly regulated in the EU. Particular competence requirements need to be developed not only to achieve economic production while ensuring compliance with the regulations, but also new knowledge, skills and competences are required for others, like organic food retailers. The current paper presents a project titled: EcoQualify III: “Implementation of a Quality

Assurance System for training in organic food retail” (2010-1-GR1-LEO05-03967). It is developed within the frame of Lifelong Learning Program - Leonardo da Vinci - as a project for transfer of innovations. It will transfer innovations in the field of education and training in a very specific sector – the organic food retailing.

ВЪВЕДЕНИЕ

В България вътрешният пазар на биологични продукти все още се развива. Повече от 90% от сертифицираната биологична продукция в България се експортира основно за западно-европейските страни (етерични масла и билки, зеленчуци, ягодоплодни, мед). Търговията се прави най-вече от дистрибутори, търгуващи основно с продукция, внесена от ЕС. В София има повече от 200 склада, които продават биологични продукти. Пазарът на биопродукти би се разширил по-бързо, ако има повече български продукти. Търсенето на такива продукти от супер- и хипермаркетите се увеличава.

Професионалното обучение и продължаващото образование на мениджъри и служители на Европейския пазар на биологични храни не е стандартизирано. Квалификациите и сертификатите нямат значение, тъй като не са сравними на ниво ЕС. По тази причина мениджърите по човешки ресурси трябва да проверяват квалификациите на всички кандидати или да им осигуряват обучение, което е скъпо и изисква време.

ЕСОQUALIFY III – ПРОЕКТ ЗА ТРАНСФЕР НА ИНОВАЦИИ

„EcoQualify III” бе разработен в рамките на Програма „Учене през целия живот” - Леонардо да Винчи - като проект за трансфер на иновации. Проектът се реализира в периода 2010 – 2012 г. и ще трансферира иновации в областта на образованието и обучението в сферата на търговията с биологична продукция.

Трансферът на иновации ще бъде възможен чрез интегрирането на институции, свързани с концепцията EcoQualify и следните профили:

- Институции, осъществяващи професионално образование и обучение, за да се подготви трансферът и да се въведе QAS EcoQualify в местните учебни системи, да се поставят основите на Европейско признаване с необходимата местна координация.
- Центрове за обучение на възрастни, за да се реализират партньорства, посветени на експерименталното въвеждане на QAS EcoQualify и да се планира нейното продължение и разширяване на обхвата.
- Организации в сферата на биологичното производство и маркетинга, за да се идентифицират нуждите на сектора и да се повиши мотивацията на мениджъри и наети да усъвършенстват познанията, уменията и компетенциите си в областта на търговията с биологични продукти.
- Донорите на ноу-хау, които ще подкрепят процеса на трансфер и ще допринесат за настоящия проект с техния опит в процеса на дейностите по първоначалното развитие, и ще бъдат включени в процеса на трансфер, тестване/ мониторинг и обратна връзка.
- Медии и други организации извън партньорството също ще допринасят за промотиране на проекта и ще

улесняват процеса на трансфер.

В географска перспектива структурата на този проект за трансфер на иновации включва четирите избрани страни: България, Гърция, Румъния и Турция.

ЦЕЛИ И ЦЕЛЕВИ ГРУПИ НА ПРОЕКТА

Главната цел на проекта „EcoQualify III” е да трансферира резултатите на вече успешно приключил проект в четири държави: България, Гърция, Румъния и Турция. Партньори от първоначалния проект (Институт „Equalita”, Германия и Асоциацията на търговците на органични продукти, Австрия) ще представят своя опит и гледни точки.

Специфичните цели на EcoQualify III са:

- адаптиране и тестване на QAS на национално ниво в България, Гърция, Румъния и Турция;
- модифициране и приспособяване на QAS според националните нужди и условия;
- трансфер и въвеждане на QAS на практика в образователните институции (университети, колежи, центрове за професионално обучение и т.н.) и търговци / фермери в приемащите страни.

Целеви групи и ползватели са доставчици на квалификации и обучение за възрастни, професионални сдружения, бизнеса, предприемачи и наети в сектора, както и други действащи лица в органичния сектор. Учебните институции и ключовите фигури в професионалното образование в участващите страни се запознават със Системата за осигуряване на качеството и се научават да я прилагат в техните ежедневни учебни и образователни практики.

ПАРТНЬОРИ НА КОНСОРЦИУМА

Координатор на проекта / контрактор е Университетът на Тесалия (Гърция), който има богат опит в разработването

на проекти на ЕС, особено по Програма Леонардо да Винчи.

Партньори от първоначалния проект EcoQualify, представящи своя опит, гледни точки и резултати са: Институт „Equalita“, Германия и Асоциация на търговците на биологични продукти, Австрия.

Ключови партньори – доставчици на образование и обучение са: Университет на Тесалия“, Гърция; Висше училище по агробизнес и развитие на регионите.

Асоциирани партньори – ще дадат принос към рамковия анализ на търговията с биологични храни, съответното законодателство и условия за контрол, изследвания, образование и възможни професионални квалификации за сектора на търговията с биологични продукти в България, Гърция, Румъния и Турция: ЦПО „Georgiki Anaptixi“ (Гърция); Евроцентър „Земя и околна среда“ (България); Румънски ресурсен център за промотиране и маркетинг на биологични продукти; „EcoRPartner“ (Румъния); Асоциация на индустриалците и производителите на биологични продукти (Турция).

ПРОДУКТИ, КОИТО ЩЕ БЪДАТ РАЗРАБОТЕНИ

Основните продукти, които партньорите ще разработят в хода на изпълнение на проекта са: Европейска Система за осигуряване на качеството на обучението в областта на търговията с биологични храни; указания за лицензиране; наръчник по качество, национални системи за осигуряване на качество при обучението в областта на търговията с природни храни в четирите страни-партньори (България, Гърция, Румъния и Турция).

Европейската Система за осигуряване на качество “EcoQualify” е насочена към обучението и образованието на мениджъри и работници, участващи в продажбата на биологични продукти.

Пазарът на биологични продукти расте с всяка изминала година. За успешното разрастване на сектора, свързан с продажба на биохрани, качеството на маркетинга е точно толкова важно, колкото качеството на продуктите. Освен това, компетенциите на управителите на магазини и техните умения по продажби са важни. Следователно, за устойчивото развитие на пазара на биологични храни, значението на квалификациите на мениджърите и служители/работници, заети в продажбите, нараства съществено. Ето защо, целта на прилагането на Европейска система за осигуряване на качество е да наложи контролируема рамка на високо качество на обучение за персонала, свързан с продажбата на органични продукти. Тази рамка установява сравними критерии за всички страни-членки на ЕС.

Европейската система за осигуряване на качество първоначално е разработена в рамките на проект, наречен *«Разпространение и прилагане на Система за осигуряване на качество за обучение по продажби на органични продукти в Европа – EcoQualify II»*, кофинансиран от Европейската комисия в рамките на програма “Учене през целия живот”, подпрограма “Леонардо да Винчи”. По този проект, партньори от Австрия, Италия, Холандия, Чешката Република и Германия разработват обща рамка на Европейска система за осигуряване на качество за продължаващо обучение по продажба на биологични продукти.

След няколко етапа на тестване в страните-участнички в проекта, крайната версия на Системата за осигуряване на качество е представена на Конференция по време на изложението “БиоФах” през 2009 година. Заинтересовани на пазара, както и редица образователни институции проявяват интерес към системата за качество с цел да я прилагат, а партньорите от проекта EcoQualify III си поставиха амбициозната задача да я трансферират в своите страни като иновативен продукт.

Предимствата на Системата за осигуряване на качество са:

- Международно призната рамка;
- Стандарт с високо качество.

Системата за осигуряване на качество се състои от 3 части:

Част 1: Ръководство по качество (РК)- Представя необходимостта от качество при процесите във всяка институция.

Ръководството по качество, наред с определянето на процеси, типични за системите за осигуряване на качество, включва дефиниране на всички необходими специализирани термини и понятия за основните категории продукти, бизнес процесите и маркетинговите инструменти за различни нива на персонала. Следователно то предлага концепция за предприемачи и техния персонал по продажби на органични продукти.

Част 2: Справка/Списък за проверка дали се следват всички процеси по време на сертифицирането и/или одитите. Тази справка/пълен списък упътва в процеса на сертифициране и одит, както за одитора/сертифициращия орган, така и за Мениджъра по качеството (МК) на съответната институция. В процеса на сертифициране всички изброени списъци трябва да бъдат подписани с одобрение. В случай на несъгласие, Справката предлага стандартизирана процедура за намиране на решение.

Част 3: Приложение - то служи като референтен списък на процесите и практически примери (Примерно ръководство за лекции). Това не е задължителна част от вътрешната система за качество и може да бъде променяна, без това да се отразява в документацията на Мениджъра по качеството. Възможно е да се добавят документи в този списък. В някои случаи Ръководството по качество предлага критерии за ТРЯБВА ДА, така и за БИ МОГЛО. Критериите, отнасящи се

до "би могло" служат като отличителни черти за една образователна институция на местния пазар.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Най-важният ефект от изпълнението на проекта EcoQualify III ще бъде една унифицирана версия за България, Гърция, Румъния и Турция на всеобхватна Европейска система за осигуряване на качество при обучението в областта на търговията с биологични храни, основана на стандартите за квалификация EcoQualify, която ще подпомага системата за професионално образование и обучение (VET), биологичното фермерство и производство на биохрани, търговията с тях и трудовия пазар, зает в този сектор. Качеството на обучение ще се постигне и поддържа чрез: Сертифициране на обучението на обучаващите институции и Одитен контрол. Това означава, че сертифицирането по Системата за осигуряване на качество "EcoQualify" предлага предимства на пазара за институциите, които я приложат.

ИЗПОЛЗВАНИ ИЗТОЧНИЦИ

1. Application Form Call:2010, Leonardo da Vinci – Transfer of innovation project: *Implementation of a Quality Assurance System for training in organic food retail*"
2. European Quality Assurance System for Education in Organic Retail – Project outcome and dissemination, 2009, Cologne, Germany.
3. Quality Handbook - European Quality Assurance System for Organic Retailing, 2009.
4. www.ecoqualify.o-r-a.org
5. <http://ecoqualifyiii.uth.cs.teilar.gr>